

W latach 90. XX wieku, będąc młodą studentką fizyki, Narges Mohammadi wyróżniała się już jako orędowniczka równości i praw kobiet. Po zakończeniu studiów pracowała jako inżynier i felietonistka w różnych reformowanych gazetach. W 2003 r. zaangażowała się w pracę w Centrum Obrońców Praw Człowieka w Teheranie, organizację założoną przez laureatkę Pokojowej Nagrody Nobla Shirin Ebadi. W 2011 r. Mohammadi została aresztowana po raz pierwszy i skazana na wiele lat pozbawienia

wolności za jej wysiłki na rzecz pomocy uwięzionym aktywistom i ich rodzinom. Dwa lata później, po zwolnieniu za kaucją, Mohammadi zaangażowała się w kampanię przeciwko stosowaniu kary śmierci. Iran od dawna należy do krajów, które wykonują największą liczbę egzekucji. Od stycznia 2022 r., ponad 860 więźniów zostało tam ukaranych śmiercią.

Protesty irańskiej działaczki przeciwko karze śmierci doprowadziły do jej ponownego aresztowania w 2015 r., a do wyroku dołożono dodatkowe lata za murami. Po powrocie do więzienia zaczęła sprzeciwiać się systematycznemu stosowaniu przez reżim tortur i przemocy seksualnej wobec więźniów politycznych, zwłaszcza kobiet, praktykowanej w irańskich więzieniach.

Wręczając Narges Mohammadi tegoroczną Pokojową Nagrodę Nobla, Norweski Komitet Noblowski pragnął uhonorować jej odważną walkę o prawa człowieka, wolność i demokrację w Iranie.

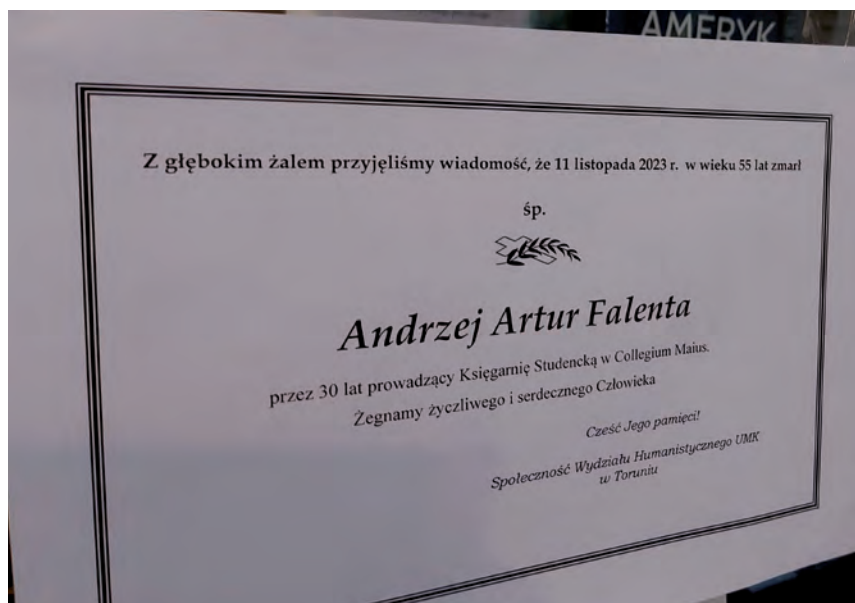
Przygotował i opracował: dr Wojciech Streich

Marcin Lutomiński

Odszedł wyjątkowy Księgarz

W wieku niespełna 55 lat zmarł Andrzej Artur Falenta – absolwent filologii polskiej UMK, bibliofil, poeta, pisarz, autor artykułów krajoznawczych o Mazowszu, najbardziej znany jako księgarz.

Przez 30 lat prowadził w Collegium Maius niewielką, ale znakomicie wyposażoną, Księgarnię Studencką (z czasem także w wersji internetowej), w której zaopatrywało się wielu badaczy i studentów – nie tylko naszego Uniwersytetu. Jednak wizyta w księgarni Pana Falenty nie polegała tylko na transakcji; klient stawał się tutaj gościem i często otrzymywał więcej, niż o to prosił. Prof. Grażyna Halkiewicz-Sojak – prodziekan Wydziału Filologicznego (1999–2002) i dyrektor Instytutu Literatury Polskiej (2006–2014) – w rozmowie ze mną wspomina, że ta „[...] mała księgarnia w Collegium

Fot. Marcin Lutomiński

Maius, wypełniona po brzegi piętrzącymi się wokół tomami, była miejscem szczególnym. Pozostawało zagadką, w jaki sposób jej gospodarz potrafił w labiryncie książek sprawnie znaleźć tę poszukiwaną i wskazać jeszcze inne mogące zainteresować czytelnika. Wizytom w księgarni często towarzyszyły rozmowy – o propozycjach antykwariatów, o kulturze ziemi ciechanowskiej, o Opinogórze i dziedzictwie Krasińskich, o polskich dylematach... Księgarnia bywała dla wielu pracowników przystankiem w akademickim zabieganiu, przyjaźnie otwartym dla każdego, kto chciał się na chwilę zatrzymać wśród słów dających dystans wobec zgiełku codzienności”.

Miałem przyjemność znać Pana Falentę przez 22 lata, tj. od pierwszego roku studiów. Przeprowadziłem z nim wiele rozmów nie tylko o książkach, choć to one były pretekstem. Od początku połączyły nas mazowieckie korzenie. Pan Falenta imponował mi znajomością wielu zapomnianych książek, czasopism, a nawet broszur – zarówno krajowych, jak i emigracyjnych. Spotykaliśmy się w różnych

miejscach Torunia i mieliśmy wspólne tematy do niekończących się rozmów, choć nie we wszystkich się zgadzaliśmy. Zawsze jednak były to spotkania serdeczne i dla mnie cenne poznawczo, a przy okazji zabarwione specyficzną mazowiecką nostalgią. Kiedy mówiłem, że wybieram się w okolice Płocka, mój Rozmówca niemal zawsze powtarzał: „niech pan pozdrowi ode mnie Mazowsze...”.

Pan Falenta odszedł 11 listopada br. po zmaganiach z chorobą nowotworową. Jego pogrzeb odbył się 15 listopada w mazowieckim Sońsku, niedaleko dawnego miejsca zamieszkania.

Andrzej Artur Falenta pozostanie w pamięci wielu pracowników, studentów i absolwentów Uniwersytetu jako skromny i życzliwy człowiek, a zarazem legendarna postać Collegium Maius.

Dr Marcin Lutomiński — pracownik Wydawnictwa Naukowego UMK, współpracownik Wydziału Humanistycznego UMK

Fot. nadesłana

NAUKA • BADANIA • KULTURA

GŁOS UCZELNI

CZASOPISMO UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

**Puszka mocy,
tabletki iluzji**

s. 6

**Psychologia
za kierownicą**

s. 15

**U kresu
zmęczenia**

s. 23

**Jak wyglądają,
jak smakują i jak pachną
Święta Bożego Narodzenia?**

s. 28

